

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR
 Hónapontaiban átvételre:
 1. évfolyam 18 h.
 2. évfolyam 4 h.
 Hónapontaiban átvételre:
 1. évfolyam 36 h.
 2. évfolyam 8 h.
 Hónapontaiban átvételre:
 1. évfolyam 36 h.
 2. évfolyam 8 h.
 Hónapontaiban átvételre:
 1. évfolyam 36 h.
 2. évfolyam 8 h.

Megjelenik minden nap, kivétel a
 ünnepi utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezsa-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vevő
 adására vagy megőrzésére sem
 vállal felelősséget.
 Előfizetők és hirdetősek a kiadó
 hivatalához forduljanak.

XIII. évfolyam 255. szám. Nagyváradi Szerda, 1917 november 7.

Az olaszok föladták a dolomit frontot

Atkeltünk a Tagliamentón. — Támadó hadműveleteink második fejezete.

Amit már néhány nappal előbb megintunk, bekövetkezett! Alig hogy átléptük a Tagliamentót, megingott az olaszok egész Dolomit arcvonala. Későn este kaptuk a táviratot, hogy az olaszok az Dolomit frontot a Krenzbergtől a Rolle hátságig kiürítették és visszavonulásban vannak. Minden úgy történt tehát, mint azt már előbbeni cikkeinkben kifejtettük. Abban a pillanatban, amint csapataink a Tagliamentót átlépték, a Dolomit front tarthatatlanná vált. Az olaszoknak sietve kell visszavonulniuk, hogy mire győztes hadseregeink a Piavéhoz érkeznek, már teljesen elkészüljenek a kiürítés óriási nagy munkálataival. A 110 km. hosszú Dolomit arcvonal összes megszálló csapatainak egyetlen egy utat a Piave völgyében vezető műút áll csupán rendelkezésre. Ez az egyetlen műút kell, hogy lebonyolíssa azt a rettenetes nagy forgalmat, mely a kiürítéssel jár. El lehet képzelni, hogy micsoda nagy zürzavar és torlódások lehetnek most ezen a helyenként szűk sziklaszorosban vezető úton, melyre 6 mellékvölgyből özönlenek hátra a Dolomit-front olasz védői.

A helyzetet tehát még így is föllötte kritikus az olaszokra nézve, mert a Dolomit fronton levő sejt hadseregeink bizonyára a legerélyesebben követni fogják a visszavonulókat és gondoskodni fognak róla, hogy ez a Piave völgyi nagy

visszavonulás mégse menjen olyan egészen simán.

El lehetünk készülve tehát arra, hogy a legközelebbi napokban újra nagyszámu foglyokról és hadizsákmányról fogunk hallani. Az olaszok által kiürített Cortina d'Ampezzo és a többi határmenti helyiségekbe már be is vonultak csapataink, hogy nyomon kövessék a hátráló csapatokat.

Offenzívánk kezdete óta tehát már egy 280 kilométer hosszú fronton kényyszerítettük az olaszokat hátrálni. A sejt hadseregeinkről érkezett hírek szerint csapataink már a Tagliamentót is átlépték és gyorsan harcokban elérték a Livenszák egyik mellékvölgyét a felső folyásában a Tagliamentóval párhuzamosan folyó és attól mintegy 12 kilométerre fekvő Medunát.

Lehet, hogy mire a sorok napvilágot látnak, már a hivatalos jelentés is itt lesz a nevezetes történelmi tényről, mellyel a nagy támadó hadműveleteink második fejezete veszi kezdetét.

Főcélunk most is az ellenség megverése marad, azonban a kitűzött hadászati mellékcelok részleteiben némi eltérést mutatnak a előző fejezetével szemben. Támadó hadműveleteink megindításakor a főcél szem előtt tartása mellett arra törekedtünk, hogy az ellenségtől keletre már két és fél éven át befészkelve volt olasz állást átterve az olaszok visszavonulásra kényszerítsük és így megunknak egy stratégiai-ig kedvezőbb vonal elérését biztosítsuk. Nem is feltételeztük 2 hét és célunk fenyegetései voltak, a megvesztek a foglyok száma

a 200.000-et is meghaladta és nem kevesebb mint 1800 ágyúval és egyelőre még föl sem lecsúszott, de már óriási nagyszámu hadizsákmánnyal győngyítették meg ellenségeink állatálló képességét.

További előnyomulásunk esetében salato önkéntes kérdik fel a kérdés, hogy vajon mik lehetnek mostan következő hadműveleti céljaink? Erre egész röviden azt válaszolhatunk, hogy legközelebbi és legtermészetesebb célunk nem lehet más, mint egyrészt az ellenség gyors áldozása, nehogy sok ideje maradjon arra, hogy magát valahol jól beféskelje, másrészt pedig egy még a Tagliamentónál is alacsonyabb vonalnak az elérése. Taglimenton most a két legközelebbi előtt kisebb reaktessebben. Ami a gyors áldozás az ellenségességét illeti, ezt mindehki láthatja, hogy annál több kilitseunk lehet sikerre, minél kevesebb időt engednek a megvert ellenségnek az újbóli rendezkedésre, de másrészt azonban meg kell fontolnunk azt is, hogy nem egyedül a gyorsaság képezi az alapját a jövőbeni sikerünknek, hanem az ellenségnek a kemoly szoliditása és nyomatéka.

Az ellenséget bathatósan és szivósan üldözni csak teljesen rendezett csapatokkal lehet és csak akkor, ha az üldöző hadseregek számára kellő módon biztosítva vannak mindennemű meglepetések ellen. A Tagliamentót oly türeményes gyorsasággal elért hadseregeinknek tehát előbb ott alaposan rendezkedniük kellett, miselőtt további előnyomulásukat megkezdhetik.

A hivatalos jelentések szerint hadseregeink november hó 2-án érték el a Tagliamentót, tehát mindössze eselőt 4 nappal. R s ünk-

„GLOBUS“ MŰINTÉZET NAGYVÁRADON

NAGYPIAC TÉR KÖNYVKÖTÉSZET ÉS VONALAZÓINTÉZET KUGLER-HAZ PAPIR, IRÓSZER ÉS IRODAI FELSZERELÉSEK NAGYKERESKEDÉS ÉBEN A LEGOLCSÓBBÁRAK.
 KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDA MŰVÉSZI KÖNYVKÖTÉS IZLÉSEK NYOMTATVÁNYAI ELSŐRANGUAK TELEFON: 40. INTERURBAN.
 ÜZLETIKÖNYVEK GYÁRA KITŰNŐ ÜZLETIKÖNYVEK

ről tehát kissé túl rövidnek tartjuk ezt a pár napot arra, hogy a szolid rendelkezés (re szilárdítás) már megtörténhetett volna, ha pedig még is megtörténhet volna, akkor a szervezésnek és a technikai nehézségek leküzdése kétségkívül oly nagy fokú és bémulatra méltó eszével állunk szembe, mely valóban méltán sorakozhatik mint ragyogó példa az eddigi páratlan győzelmeink mellé.

Ezzel csak gondoljuk meg, hogy a magas hegyekből és a Karaván kopár fennsíkjaival az olasz lapályra botori hadseregeknek csaknem teljes felszerelését át kellett eserniük. Nehéz hegymászó sötét batyukban nagyra is nehéz lenne az éter akadályt nyújtó olasz síkúgón előre menni. A hadsereg szükségletét (élelem, ábram. stb.) a hegyekben méltán állatokból összeállított vonatok (Train) szállították. A síkúgón ezeket használni nem lehet. Egész új vonatok szervezése illetve elővonása vált tehát szükségessé, melyek ezekre és teherszárművelekre vannak összeállítva. Még ezután az ellenség által elrombolt hidakat és utárszélteket stb. is mielőtt ki kellett javítani, hogy a gyors forgalom megszakítás nélkül lehetősége biztosítását.

Dalra azonban aggályainknak a legújabb hírek szerint mind arra mutatnak hogy támadásunk a Tagliamento át telje erővel megindult és nem csupán csak egyes földrajzi különbségek előnyösülésétől van szó! A legközelebbi hírek azonban erre teljesen határozott feleletet fogunk adni, mert térfelületünknek már csak a Dolomit front visszavonására való tekintettel is igen rehasznosnak kell lennie.

A mi pedig a másik oldalunkat illeti arra már szintén rámutattunk előbbi cikkeinkben, hogy az a vonal, melynek legközelebbi előlépésére törekedünk kell csak a Piave folyó lehet, mert ha sikerülne ezt a folyót elérnünk, úgy arvonatunkat egyszerűen 200 kilométerrel rövidíthetnénk meg, mivel a tiroli határ és a Piave forrása közötti távolság mindössze csak 100 kilométert tesz ki. Arra is rámutattunk már, hogy mielőtt a Piave folyóhoz közelítünk az egész dolomit arvonatunkat vissza kell vonni.

És ezakugyan úgy is történt. Most már szintén a legnagyobb érdeklődéssel várhatjuk a dolgok további fejleményeit.

Hogy az olaszok már a Livensa folyó mentén bizonyos fokú ellentállást fognak megkísérelni ezt csaknem biztosra mondhatjuk, mert most már a megvert olasz Isonzo hadseregeket a földalattá vált a tagliamento seregének előnyomulását kísérletet, hogy a Piave völgyi nagy visszavonulás végrehajtható legyen. Tehát már a Livensa folyónál nagy harcokat várhatunk, melyeket majd a Piave menti harcok fognak követni. Nemcsakára tehát arra a nagy kérdés is biztos feleletet fogunk kapni, hogy vajon képesek-e az olaszok a Piave vonalon szilárd ellentállást kifejteni, vagy pedig annyira meg vannak verve, hogy még tovább hátrálni kénytelenek.

Olaszország ellen támadó hadműveleteink második fejezetének tárgya tehát az olasz dolomit arvonat felmorzsolása, a Piave vonal előlépés és ezzel együtt az eddigi arvonatunknak tetemes megrövidítése lesz.

Ebbe a fejezetbe Velence erődjének ügyei és feladatai is előreláthatólag bele fog már esni.

Az alsó Tagliamentotól az alsó Praveg mindössze csak 40 km. a távolság, ami tehát nem is sokáig fog kelletni arra, hogy megtudjuk, hogy mily mérvű segítségben részesítette az antant az erősen szorongatott olaszokat.

Támadásunk harmadik fejezetéről még kissé korai dolog lenne be-

szélni, mert annak tárgya a második fejezet eseményei után fog igazodni. Ha az olaszok a Piave mellett szilárdul meg tudnak állni, úgy az is lehet, hogy a harmadik fejezet egyelőre egészen el is marad és csupán a második fejezet eseményei fogják lezárni a már eddig is fényes eredményeket elért támadó akciónkat.

B.

A Dolomit-arcvonal visszavonulásának jelentősége.

A helyzet általános megítélése.

A tegnapi este 10 óráig beérkezett hírek szerint az olaszok a Kreuzbergől a Rolle szorosig terjedő részen Dolomit arvonatukat kiűrték. A visszavonuló olaszok után nyomuló csapataink nyomában bevonultak Cortina d'Ampezzóba és S. Martino di Castrozza.

A Kreuzberg a Dráva forrásvidékén fekszik a Cernai alpok és a Dolomitok érintkezési pontján 1632 m. magasan. Pompás műút vezet át rajta, mely a Dráva völgyi lantóhöz köti össze a Piave völgyét. A Rolle, szoros illetve inkább hágó pedig Bozenről mintegy 40 kilométerre délkeletre fekszik. 1984 m. magasságban a Fassani alpokban. Szintén egy kifűző műút vezet rajta keresztül, mely az Etsch völgyéből Trientől mintegy 10 kilométerre indul ki és Predasson, Rolle szorosa, S. Martino di Castrozza és Fiera di Primolano keresztül haladva, utóbbi helységektől délre átéli az osztrák olasz határt és Feltre közelében a Piave völgyét éri el.

Úgy Cortina d'Ampezzót, mint pedig S. Martino de Castrozzát már 2 és fél év óta tartották az olaszok megszállva.

Ugyanis mindkét helyet már az első napon önként engedték át az ellenségnek, mert mind a két hely egy mélyen begróv határvonalban fekszik és így azok védelmezése nem lett volna előszerű.

Vajon ki ne ismerné Cortina d'Ampezzót, a Dolomitokat járó turisták Mekkasját. Többször délre, a Monte Cristallo csipkés sziklaormainak tövében? Inni két pompás műút vezet át a határon is a Piave-völgyébe Toblachból kiindulva Landrő és Cortina d'Ampezzóba át vezet a híres és békében sokat frequentált „Dolomitenstrasse“ Bozenbe.

Az olaszok által f. ledott 100 km. hosszú határszakaszon összesen öt kényelmes műút vezet le a Piave völgyébe. A Kreuzbergől délre levő részről, mely 50 km. hosszú, ságban az általunk már néhány nappal el foglalt Plöcken szorosig terjed, a jelentések nem beszélnek ugyan, de a helyzetről kifolyólag már ezen a részen sem tarthatják magukat az olaszok, ha ezek erős utóvédüket vissza nem hagytak itt ezzel a földalattal, hogy a felső Piave völgyében befelőlésük árán is, de okvetlenül fedszék a Piave völgyi fő visszavonulást, vagyis hogy megvárják, illetve kísértsék csapatainkat

bevonulását a felső Piave völgyébe, mely ha idő előtt megtörténne, úgy a Cortina d'Ampezzó vidékéről visszavonuló olasz csapatoknak visszavonulási útja vágatnák el.

A Visszavonuló Dolomit olasz seregek helyzete mindenesetre nagyon kritikus. Ugyanis az Aralaró és Asselgónál álló hadsereg igen könnyen elvághatják visszavonulási útjokat, ha sikerülne nekik Bassano vagy Primolano irányában előretörni, és úgy a Brenna mint a Piave völgy kijáratát elérni.

Es ez, az olaszokra oly veszedelemes végeznünk mindössze 10 km. távolságra fekszik Asselgótól. A helyzet erre az előretörésre mindenesetre megérett és ki tudja, hogy már is nincs-e folyamatban? És ne feledjük azt sem, hogy a Tagliamento átkelt hadsereg élel már november 5 én elérték a Meduna folyót és csak már 30 km.-re állítottak Vittorio viláktól, mely pedig az olaszoknak legutolsó lehető visszavonulási útját is elzárja? Szóval a helyzet ismét olyan, hogy hát ha csak kis szerkesztés is lesz, ismét „jó fogást“ csinálhatunk. A visszavonuló olaszok ellen három oldalról nyomulunk tehát elő, és most már minden attól függ, hogy ki éri el hamarabb a Piave völgy kijáratát.

A Dolomit arvonalon Konrad báró tábornagy, tiroli legalaposabb katonai ismerője vezet a hadműveleteket, tehát a legjogosabb reményekkel nézhetünk a legközelebbi napok nagy eseményei elé. B.

Cernin berlini tanácskozásai.

Budapest, november 6. (Saját tudósítónktól.) Gróf Czernin külügyminiszter berlini tárgyalásainak fő témája ezúttal a lengyel és a balkáni kérdés. Szóba kerülhet a tanácskozásokon, hogy lesz-e szükség Olaszország felé határkiigazításról. A hadielemek revíziójáról és újabb békenyilatkozatról egyáltalán nem lesz szó.

Gróf Czernin berlini tartózkodása alatt Hertling kancellárral, Kühlman külügyi államtitkárral s hír szerint Hindenburggal és Ludendorffal fog tanácskozni.

Megrendült végig az egész olasz front.

Olasz harcok. Berlin, november 6. A nagyfőhadiszállás jelenti: *A Tagliamento vonal a miénk. A hegyzet és a tenger között újra visszavonulnak az olaszok. Tüskészek felszik utjukat a felső-olaszországi síkságon. Támadási kedétől ékhatott német és osztrák-magyar hadosztályok kiverték a folyón való átkelést és a hegyzet kijáratait s ezzel ékelt veriek a szakass nyugati partján az ellenség természetből megerősített védelmi állásaira. Az így teremelt hídfők sikeresen harcokkal történt gyors kiszélesítése arra kényszerítette az ellenséget, hogy az adriai tengerpartig egész részben kiürülse. Olasz dandárok felszél a folyó mentén a Fella völgyig még tartották magukat. Előrehaladásunk nyomára hegyi arcvonaluk feladására is rákényszerítette az ok sokat a Fella-völgyől a Colbriconig, a Sugana-völgyől északra több mint 150 Km. szélességben fel kellett adniuk állásaik évek óta kiépített sáncjait és visszavonulóban vannak. A szövetséges hadsereg megkezdte a további hadműveleteket.*

Ludendorff, első főszállásvezető.

Miénk a Col di Lana és a Monte Piano.

Olasz harcok. Budapest, november 6. (Hivatalos.) A szövetségeseknek Osoppo—Pinzano területéről intézett támadása a Tagliamento egész arcvonalán mentén megtörte az olaszok ellenállását. Jenő főherceg tábornagy hadseregének osztrák-magyar és német haderői mindenütt, Cadriónál a császár és király őfelségének szemelátára elérték a folyó jobbpartját és előnyomuláskor vannak nyugat felé. A Felső-Tagliamento körletében báró Kriebatin vezérezredes csapatai a Cadorától keletre kiverték az ellenséget sziklavaráiból. Új sikereink a Dolomitok arcvonalára sem maradhattak döntő hatás nélkül. A Kreuzbergtől a Rolle szorosig és azon túl visszavonulásra kényszerítettük az ellenséget Konrad báró tábornagy megkezdte az üldözést.

A Coldi Lana csucsán, a melynek robbantással való elfoglalása annak idején egész Olaszországot örömmémorba ejtette és a Monte Piánón a mi zászlóink lengenek. Csapatunk tegnap este a lakosság örömjongása közben bevonultak Cortina d'Ampezzába. A Primó völgyben fekvő San Martino a Castrozzát szintén visszafoglaltuk. 1915 májusa óta sóváran nyujtogatták az olaszok kezüket a Pusterthal után, a Tirol szíve, Bozen felé. Vitézeink rendíthetetlen megatartásának köszönhetjük, hogy az ellenség reményei sohasem váltak valóra. Azok a sikerek, a melyeket ezen a területen a harc és munka 2 és fél esztendeje alatt az ellenség elért, lépésekkel felmérhetők. Most néhány nap alatt ez az eredmény is teljesen megsemmisült.

Keleti és délkeleti harcok. Budapest, november 6. (Hivatalos.)
A helyzet változatlan. *A vesérek főnöke.*

Az olasz győzelem a reichsrathban. Közelebb jutottunk a békéhez.

Budapest, november 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A reichsrathban az elnök a vezérkar megbízásából közölte, hogy az olaszok az egész dolomit fronton Kreuzbergtől a Rolle szorosig kiürítették állásaikat. Csapatunk bevonult Cortina d'Ampezzába és Sammartino—Cadriozzába. (Taps az egész reichsrathban.) E fegyveres sikerek közelebb hoznak bennünket a békéhez. A békekilátások javultak. Egykori szövetségeseink szígyenteljes hűséghezjárása után két évnél tovább szorongatta déli határunkat. Rövidesen ki lesz küszöbölve ellenségeink sorából s így közelebb juthatunk a forrón óhajtott békéhez. (Taps.)

Délben jelentik a sajtóhadiszállásról: Csapatunk tegnap este 6 órakor a lakosság viharos lelkesedése közben bevonultak Cortina d'Ampezzába. Cortina d'Ampezzo déltiroli város, a dolomitok központjában, kerületi székhely, a híres 78 méter magas harangtoronnyal.

Antant segítség az olaszoknak.

Budapest, november 6. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Painlevé francia miniszterelnök, Lloyd George, Robertson angol tábornok, Smuts tábornok tanácsolták Olaszország miniszterelnökét és Foché tábornokát az olaszoknak adandó antant segítségről. A tanácskozáson később az olasz király is részt vett.

Minisztertanácsai tárgyalás a választó jogról. A Magyar Tud. Jelentő: Tegnap minisztertanács volt Wekerle ér. összehívásával, de ezen sem Székely, sem Stummay miniszterek nem jelentek meg. A minisztertanács egész napon át kizárólag a választójogról szóló törvényjavaslatot tárgyalta, délből kevés megesskítással. A tárgyalás esig tartott. A törvényjavaslat tárgyalását holnap folytatja a minisztertanács.

Cáfolják a kormányválságról szóló hírt. Budapesti tudósítónk jelenti: A 8. O. Ujságnak egy léoni bírádása szerint politikai körökben a magyar kormányválságról hírek terjedtek el. Wekerle kihallgatása a királynál a mélyreható ellentéteket nem szüntette el. Székely miniszter léoni ülésén a kormányválsággal van összefüggésben.

A Magyar Tud. felhivatalos köznyomatosa este a hírt megcáfolja, nincs semmi alapja és kitaláció. Székely tárcáját érdeklő ügyek miatt kócsik Bécsben.

Ujabb támadás Mezőssy miniszter ellen. Budapesti jelenti: Szarajevótól jelentik: Gerdé Odón dr boszniai kormányzósgal titkár bünyörének tegnap tárgyaláson azt vallotta, hogy őt a boszniai tartományi kormányzósgal megbízta, visszatérjen Magyarországon burgonyát maximálisan áron felől, mert megelégsznie Mezőssy Béla boszniai miniszter is szállított nagymennyiségű burgonyát Boszniába a maximális áron felől, de tetejébe a burgonya romlott volt nagy részben. E vallomást lélekben kommandának politikai körökben. Este megjelent a Magyar Tud. felhivatalos köznyomatosa cíkfalata, e szerint Mezőssy miniszter kijelenti, hogy ez nem igaz. Gerdét ő arca látta, sem neki sem a boszniai tartományi kormányzósgal nem szállított rumplít. Szállított az Ufehértől Gerdékör, de maximális áron, s igaz, hogy a burgonya kis részben megromlott.

Angel próbálkozás Nyugaton.

Berlin, november 6. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezérkari főnöke négy hadserege Flandrián egész napon át tartó élénk nyugtalanító tűz után tegnap este erős tüskéségi harc kezdődött, amely az Iser Iszalyának északi része és a Comines—Yperri csatorna között az új folyamán szüntelenül tartott és ma reggel a katonai erőtől Zardozsdaig elterülő harc sáncok ellen pergő tűzre fokosódott. Ezután Passchadaele két oldalán és a Menin—Yperri ut mentén erős angol gyalogság támadást kezdett.

A többi hadseregnél különösen Saint-Quentin mellett az Ailette mentén, a Maas két partján és a Zandvoilben a tüskéségi harc jelentékeny hevességre fokosódott. Erőszakos földesítések több helyen az ellenség nagy veszteségeivel vertünk vissza.

A keleti harcok és a mecedón arcvonalon a helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Egy öreg magyar harca a közigazgatással.

Hollaky Imre a bíróság előtt.

Ha behajjuk a szemünket egy Vasvári-féle regény kellő közepeben ereszkünk magunkat, mikor Hollaky Imre belpolitikai tárgyalásait hallgatjuk. Ha kinyitjuk jól a szemünket, ráismerünk ebben a bűnperben a közigazgatásra, amely Aradban megtett egy osztrák állampolgárt, Ludwig Zerkovitzot megyei virilistának.

Egy óz ember áll a vádletlak padján, előtte íróasztal, tele iratsomókkal. Széles Barna tanácselnök előtt jobbról-balról önyf magas íráskupacok, Vajnovszky Vince bíró jegyzetel balomra állnak, Tései Endre dr már elítélte az írásokban, Bolcas Ágoston dr jegyző egyik ívet a másik után teszi felre a Farkas István ügyész köteteket ír össze. Pedig egyszerű régalmazási ügyről van szó.

Hollaky Imre személyi földbirtokos 1907 évben 55261—1907. éván alatt egy fölbirtokot nyújtott be Arad vármegye közigazgatási bizottságához. Ebben a következőket írta a többi borsos és papírási mondatba csomagolva:

"A közigazgatási bizottság tagjai: az alispán, főjegyző, tiszti főjegyző, volt főispán, a királyi tanácsosok, csatlós udvari tanácsosok, a jelenlegi főispán tiszteletreméltó személyiségük kivételével, nem a magyi, nem a kös érdek, hanem a részvény társaságok érdekeit képviselik, ők ösgek, helyesebben annak tagjai, a kívánni nem lehet főnök, hogy egy bécsi ösgek szemben egyéb állapontokra, mint üzleti szempontra helyeskedjenek, beadványom által bizonyos ösgek helyi érdekeit veszélyeztetve vannak, valam elcsúszásos viszonyban álló ösgek."

A törvény által alkotott hatóságok tekintendő aradmegyei közigazgatási bizottságról, ennek hivatalos köztársaságra vonatkozóan Hollaky a vádlat szerint olyan tényeket állított, amelyek valódisága esetén bünyvált és fegyelmi eljárást vonnának maguk után.

Am aradmegyei közigazgatási bizottság az aradi törvényessék tehát régalmazás miatt eljárást indított Hollaky Imre ellen, aki bírósághoz fordult. A Kuria, megállapítva azt, hogy az aradi törvényessék bírósági bíróságtól részrehajlással eljárást és határozatot tényleg nem lehet vársni, a nagyváradi királyi törvényessék delegálta ennek a közigazgatási bünypernek a lefolytatására. A vádpanca vád alá is helyezte Hollakyt, aki tegnap előtt a bírák elé.

Hétvenhárom éves, földbirtokos Hollaky Imre, maga is ügyvéd. Elmondja, hennan aradi és a per, miután rég elfelejtett regények levendulás lapjai nyílnának ki elbeszélés nyomán. Az aradmegyei Acsován volt neki 3500 katasztrális hold birtoka, a falu még a régi Zarándmegyében feküdt akkor. De jött a megyékről szűs törvény és Zarándot felszabták, a nagyhalmégyi járás Hollaky falujával Aradmegyéhes került a lit kezdődött az 6 különös története. A falu lakói, Hollaky azt mondja, hogy közigazgatási bünyperrel, felgyújtották adatait, 1000 hold

szép ardejs ögött le, pusztították a fát, leterelték a szőlőt a fűszesszel áttak, hogy az az erdő nem a Hollakyé, hanem a kösségé, mintam a tolvaj azszal védekeznek, hogy a lopott holmi nem a károsulté lenas, hanem másé. A kösség egyszer aztán kiutkolt: a furbával a elfoglalt Hollakynak birtokán 3000 holdat, azszal az indokolással, hogy Traján császár nekik hagyta azt. A megye pedig az 6 birtokán 10 és fel kilométeres hosszúságban vasutat építetett egy osztrák vállalkozóval, Ludwig Zerkovitzsal, holt 200 ére a Hollakysá a birtok, a telekésyben is a nevükön áll, urbéres tulajdonosok a adót fizetnek a terület után. Végül beletétele est a rémregényt 1907 januárban a görög helyi újsápnán az a hírs eszt, hogy a g. helyi felkéses teljes ornatásban, az evangéliummal a közöben a mise előtt az oltár mellől kilépve, az összegyűlt néppel együtt magátkezte Hollaky Imrét, mert Traján parancsának nem engedelmeskedett a a birtokért persi.

Hollaky azt vette szokos, hogy őt, de eára, hogy kissemitétek, nem védelmezte a közigazgatást, nem a bíróság, a bár a Kurianál a birtokpart megayarta, mégis elérve-rezték az 6 birtokát, amely az aradi Viktória oláh bank vásárolt meg a rástja 195000 korona nyereséggel tul is adott rejs. Ezt is megfellebossa Hollaky, de 6 év óta nem tudja, hol van az ügy a klé az 6 vagyona. Ó az urbéreseknek adta el a birtokot, ezekenek ügyvélyje Pops György dr jelenlegi nagyváradi királyi tiszti bír volt, de nem tudott semmire se menni a keresetül vinni az eladást: Ezt bizonyítani hajlandó és tudja is. Bizonyítja kifejtésével valódiságát, bizonyítja azt is, hogy az Acsova (Arad Csavád) Egyesült Vasutak) tarifái tönkretették mindenkít, aki nem tartozott érdekkörébe.

Elnök: A tarifákat nem ad personan állapítják meg.

Hollaky Imre: Tadmak azok ilyen is. A közigazgatási bizottság huzta, halasztotta ügyemet, nem küldte fel kérvényemet a miniszterhez.

Elnök: Ki volt az előadó?

Hollaky: Nem tudom.

Elnök: Károlyi Gyula gróf főispánhoz kellett volna menni, az, miot ismerem, rendet csinált volna.

Hollaky Imre: Bizonyítani fogom a tiszviselők érdekeltiségét. Orbán Irán volt aradmegyei, már holt főispán, Dálnoky Nagy Lajos lemondott alispán, Keresztes Gyula dr főjegyző érdekeltisége nyujt bizonyítékokat.

Elnök: Felolvassa az iratokat. Megállapítja, hogy 1912 ben Zerkovits Lajost a virilisták kös felvétel az igazsóló választmány, mert a lajstrom ki volt téve kössémére 8 napig és azukisa fölbirtokot. Ez a Zerkovits Lajos osztrák állampolgár, állampolgári eszűt nem tess Magyar rezágon a csak szit válték fel, mert adót fizetett,

de nem lakott Acsován. Ennek a Zerkovitsnak vasutépítéssre adtak engedélyt.

Hollaky: Az engedélyszolt vasutépítési tervtől eltérő kérelmet adtak be aláírás nélkül.

Elnök: Csak az a preséi van rajta: Mérnökség.

Hollaky: És más vonalat építettek az én birtokomon. Batorjessai további bizonyítékait, a be jelenté tanakul Pál Miklós főerdőmestert és Bleyer Armat.

A tilmetelen adótobba bővítkedő ügy tárgyalását ma folytatják.

A tejesztó rendelet életbeléptetése.

De nem lesz tej.

A tejesztás kérdése mindegy nagyobb gondot okoz az országban a közéletmérés rendezésére hivatalos tényezőknak, mint a nagy közönségnek.

Végre sok tanulmányozás, ankettetés után megjelent a közéletmérés ügyek miniszterének a rendelete a tejesztás országos rendezés tárgyában.

A rendelet szerint, mint azt ismertettük, tejet csak a hatóság által kijelölt egyénesnek szabad eladni. A megállapítás szerinti feltételekben a csavánok, az ádott állapotban levő ösök, a 2 éven alóli gyermek, a 70 éven felüli ösgek és a betegek kaphatnak tejet, ezeken kívül ha lesz felesleges tejt, abból kapnak a családok stb.

A rendelet ezen intézkedése igen szép elmeletben, de látszik, hogy a gyakorlati élettel és a viszonyokkal nem volt tisztában, aki a rendeletet készítette, mert országosan rendezni az ilyen kérdést szinte lehetetlen; a különböző helyi viszonyok tekintetbe vétele nélkül az egész országot egy kalap alá venni előlévesztett.

Nagyvárádon például a tej ellátásnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy jórésben a vidékről kisebb mennyiségben behozott tejjel látják el a közönséget, a ha ezeket elvisszadjuk a városból, hűt a legnagyobb tejesztás a így ami elmeletben helyes, a gyakorlatban ezek hárt csúfál.

Úrtják, sőt tudják is, hogy a vidéki tejtarmelők sok visszaélés körtettek el, nem csak a maximális ár túllépésével, hanem sok sok más módon is, de tény, hogy különösen az utóbbi időben, a takarmányhiány dacára, tetemes mennyiségű tejet hoztak be a vidékről Nagyváradra. Rögglonkint, mikor a vonatok érkeznek, rangos tejesz kasnákkal megpakodott falusi öskek Nagyváradra, akik jórésen az egyes utcákban osztának el, a hordják azt a tejet.

Félő, hogy a rendelet életbeléptetésével ennek a behozott tejmennyiségnek legalább tetemesebb része elmarad Nagyváradról.

Kövaitlen hallomásból tudjuk, hogy még nagyobb mennyiségű tejet tartósító utadalom is beszünteti a különben is ma sok nehézséggel járó tejtarmelést, ha nem engedik meg, hogy addigi rendszer verőt eszolgálja ki tovább is. Ma a tejesztáságok ráfűtésével dolgoznak; megtették rendszer verőt kedvélrt. Ha rendszer verőtől leltitják őket, egyszerűen beszüntetik az üzemet.

Lukács Ödön polgármesterhelyettes már

elrendelte a csessemőr, a 2 éves korig terjedő életkorú gyermekek és a 70 éven felüli egyének ösztönzését, akik elősorban kepenk tejet. Egyben a polgármesterhelyettes felterjesztést intézett, hogy a szükséges előintézetések megtételére haladékok adjanak s csak december 1 én lépjenek életbe. Nagy váradon a rendelkezést.

Es természetesen is, mert egy 100,000 lakosú városban pár nap alatt nem lehet ilyen mélyen járó rendelkezést végrehajtani.

December 1 én tehát életbelép a tej elosztó rendszer, — de nem lesz tej.

Sokkal előnyösebb lett volna arra törekedni, hogy egyes helyeken, egyes családoknál ne pósszokolják a tejet ne használnak olyan sok tejet, mint béke időben, csak azért, mert bármily ösztönzést megkaptak érte: — továbbá vonják el a kávéháztól, mert amikor tejeskedés van, nagyon is felesleges, hogy a kávéházakban sok fogyasztás a tejet, akik különben sem szoktak most sem hadköszönt.

A rendelkezés az a célja, hogy a 2 éven aluli gyermekek és 70 éven felüli agyok és betegek jusssanak tejhez elősorban. Nos hát még eddig sem gyermekek, sem törődött agyastyánok nem jártak kávéháza: a kávéházi vendégek igen egészségesek és körülbelül 2 és 70 év közli korban vannak. Haskok főléleg a tej — jussan a családoknak.

Szabadoktatási Bizottság Nagyváradon.

A nagyvárad kir. katolikus jogakadémia tanári kara Nagyvárad város területére vonatkozólag megalkította szabadoktatási bizottságát. A bizottság feladata a nem rég megjelent kultuszminiszteri rendelkezésben részletezett szabadoktatási működés szervezése és irányítása. A bizottság elnöke: dr. Karácsonyi János püspök, a magyar tudományos akadémiá rendszer tagja, ügyvezető elnöke: dr. Buday Gyula kir. jogakadémiai tanár, tagjai: Adorján Ágoston alszékes, a hadapródiskola parancsnoka, dr. Bozóky Ferenc jogakadémiai tanár (titkár), Fráter Imre a nagyvárad orvos egyet elnöke, dr. Gáspár Alajos főreáliskolai igazgató, Hellinger József a rom. katolikus tanítóképző igazgatója, dr. Horváth Jenő jogakadémiai tanár (pénztárnok), dr. Horváth Géza orv. képviselő, dr. Horváth Gyula jogak. tanár, dr. Kovács Lejos főgimnáziumi igazgató, dr. László Lejos a kir. itélő tábla elnöke, Nagy Vilmos ref. képviselő. igazgató, Németh István pénzügyigazgató, Schuster Adolf ker. iskolai igazgató, Sándor Károly a mérnök egyet elnöke, Szentgyörgyi Gusztáv fa és fémipariszkola igazgató, dr. Taury Kálmán ügyvédi kamara elnök, dr. Taury László közs. iskolai elnök, dr. Vass Bertalan főigazgató, dr. Vucskics Gyula kanonok és tekintettel a munkás gimnázium felállítására a nagyvárad munkásság egy megbizottja.

A népszerű tudományos előadások sorozata már ma délután 6 órakor megkezdődik, a Katolikus Kör nagytermében. Dr. Bozóky Alajos és dr. Buday Gyula bevezető szavai után dr. Horváth

Jenő „A XX. század története“, száraznyelvi Bartha László pedig „A modern háború“ címen fogadják előadást tartani. A népszerű tudományos előadásokra mindenki hivatalos, látogatásuk ingyenes.

A munkás-gimnázium szervezése folyik, minden valószínűség szerint 1917 dec. 1-én fog megnyitni.

Mit tárgyal a törvényhatóság.

A kögyűlés tárgyszorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tolnap, csütörtökön tartja rendszeres kögyűlést.

A kögyűlés elején mindjárt választás lesz. Szavazás által töltik be a Hegedűs Lejos nyugalmalépés folytán megüresedett írodatsái, esetleg a választás által megüresedő iróki állást.

Erőteljes és fontos tárgya lesz a kögyűlésnek a közlekedési ügyszály kiadásai és bevételéről szerkesztett számadás tárgyalás.

Döntésszerű és bizonyára vitát kelt a tanács azon előterjesztése, hogy a cukor elosztását továbbra is az elemzési ügyosztály kezében hagyják.

A tárgyszorost különben a következő:

1. Polgármester havi jelentése.
2. Nyugdíjazás folytán üresedésben lévő írodatsái az esetleg megüresedő többi állások választás utján való betöltése.
3. Kassa város támogatás végett megkötött felirata a törvényhatósági bizottsági tagok és tisztviselők bizottsági díjazás elmondott bevételeinek büntetőjogi védelme tárgyában.
4. A tanács a közlekedési kiadások és bevételekről szerkesztett számadás tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
5. A tanács javaslata a közlekedési főigazgató bizottságok Lurász Udva főigazgató részére tisztviselői megállítási iránt tett előterjesztése tárgyában.
6. A tanács javaslata a cukorváltás tárgyában.
7. A tanács a munkásoktól szervezett munkabizottság és közlekedési tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
8. A tanács az iparfejlesztésről 1917—1918 tanévi kérelmi költségvetés tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
9. A tanács a községi iskolák az iskolákban a tanács szervezése tárgyában tett előterjesztését javaslata alapján beterjeszti.
10. A tanács a szülői bizottságok elölterjesztés tárgyában elfogadás végett beterjeszti.
11. A tanács javaslata két arzenál elnök által szervezés tárgyában.
12. A tanács javaslata Kucserik János és dr. Csécs János egészségügyi elölterjesztés tárgyában.
13. A tanács javaslata László Gábor székelynek, főszabó állásának eszményi állásának való átnevezése tárgyában.
14. A tanács javaslata a közlekedési a kassai kassák eszményi állásának átnevezése tárgyában.
15. U. a. javaslata a nem szervez. értelmében közlekedési alkalmazottak családi javadalmazás végett alkalmazottak családi pótlék tárgyában.
16. A tanács javaslata erdélyi vagy más vidéki pótlékek javadalmazás végett alkalmazottak családi pótlék tárgyában.
17. A tanács javaslata a városi pénztári terhelő nyugdíjok háborus végéig tárgyában.
18. A tanács javaslata az Ipolyi-múzeum tetőjavítására 2000 korona megnevezése tárgyában.
19. A tanács javaslata a Szász László féri házikó költségeinek fedezése tárgyában.
20. A polgármester előterjesztése a repülőgépek megvásárlására f. l. határozás megadás tárgyában.
21. A tanács javaslata Sonnenfeld Adolfnak a nyom-

tatványok egységének felmérése iránti kérelme tárgyában. 22. A tanács javaslata Csirják Zsigmond végrehajtónak nyugdíjnyújtás előzetes megállapítása iránti kérelme tárgyában. 23. Ösv. Bárcsi Imréné kegydíj iránti kérelme. 24. Fehér Imréné kegydíj és nevelési járuléka helyett kegydíj megnevezése iránti kérelme. 25. Idősb Márkus János kegydíj kérelme néhai Ifj. Márkus János árvái részére nevelési járuléka megnevezése tárgyában. 26. Bats Endra írodatsai szabad-szolgálat engedélyezése iránti kérelme. 27. Sütő János rendőrfelügyelő három havi szabadság engedélyezése iránti kérelme.

A lakásmizéria.

Minsp jelentést tettünk arról, hogy a lakásmizéria első jelei már mutatkoztak a városban. E cikkünkre a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az a törvényességi jegyző, akiről szó volt, végre lakáshoz jutott. Együtt jártuk az utcaikat, de lakáshirdetésre nem akadunk. Taktikát változtatunk tehát a házastársakról kiderítésként meg a lakókat. Az eredmény ez: majd minden házban van tizen szoba, de egyik helyen a tulajdonos elbújt elölterjesztés csak ügyvédje utján tudunk ráhatni, hogy adjon ki a lakást. A másik helyen 2 év óta éres egy lakás, a harmadik helyen a lakásba csak összesen 3 hónapra jön be egy vidéki földbirtokos, aki a telet Budapesten telt. Van lakás, amelyet raktárként jelentett be a tulajdonosa. Ha a város mégis részben megát, hogy e kérdést rendezze, ajánljuk e tényeket annak figyelmébe, aki ezt az égető kérdést naprendre hozza, mert lakás van elég, csak eltitkolják és saba alatt adják ki.

Mi a magunk részéről az ingatlan forgalom korlátozását s a szabad költözködés megszervezését kívánjuk a kérdés megoldására.

Első sorban pedig: a galloknak előmozdítását.

A nagyvárad katonaság a hetedik hadikölcsönért.

Emlékeztetünk még az a negyedik eredmény, amelyet a nagyvárad katonaság a legutóbbi hadikölcsönegységkor felmutatott. A most kibocsátott VII. hadikölcsön sikere érdekében a katonaság ismét ki fogja venni részét, emennyiben a múltban jól bevált akciókat ismét meg fogja indítani, hogy az itthoni és teljesítménye melő legyen azokhoz a ragyogó sikerekhez, melyet a fronton levők nap mint nap elérnek.

A VII. hadikölcsön sikere érdekében tegnap az Egyesült B. harmszöglet Takarékpénztár tanácsotében az összes nagyvárad önkéntes katonai parancsnokok, valamint az összes helybeli bankok főnökeinek részvételével fontos értekezlet volt, amelyen Kornhaber Adolf altábornagy, államparancsnok helyetteseként Obriecsák István ezredes elnököt.

Az értekezlet elhatározta, hogy hasonlóképp az utóbbi hadikölcsönegységhez indított akcióhoz, most is a legeneresebb propagandát fogja kifejteni úgy a katonaság, mint a katonasággal nexusban lévő személyek, felmentettek, szabadsgoltak s főleg a hadiszállítók körében.

A helyi hadikölcsön-bizottság a

Rákóczi-úton, esztleg más forgalmas helyen berendező helyiségben már a napokban megkezdli működését.

Egyébként az értskezelés a legutóbbi hadikölosönjegyzésekor lényes eredményt felmutató intézkedések megvalósításában állapodott meg, elvárás csupán annyi lesz, hogy a VII. hadikölosre nemcsak egyes kijelölt bankok, hanem az összes nagyváradai bankok el fogják fogadni jegyzéseiket.

Ahol nincs ácsorgás a trafik előtt.

A Dohányárus írja:

Budapesten, de kisvárosokban is, nemcsak az élelmiszereket árusító üzletek, hanem a dohányárusok üzletei előtt is nagy tömegek állnak, várják, hogy sorra kerüljenek, természetesen a dohányárus üzletébe és ott a leges kelyekbe szabott dohányanyagot megszerezzék.

Cegléden soha egy ember nem áll sem a nagyárus, sem a kisárusok boltja előtt. Van Cegléden katonai Vörös-Kereszt körház, egy fogolytábor örökösintézmény, katonai vesztő erőd és az elismerést raktárban besorított katonaság. Ezen katonai intézmények minden héten közli a nagyárussal a katonai létszámot és egyes katonai intézetek parancsnokaitak hatékonyt elküldi a nagyárus a létszámok megfelelő dohányanyagot úgy hogy nem katonák, sem rokkant a dohányárusok előtt nem ácsorog.

A nagyárus látja el ezen felül a posta-üzletvitelüket is alkalmazottakat, a rendőrség, ügyészség és pénzügyészség alkalmazottait, valamint a városban lévő iparvállalatok munkásait és alkalmazottait ugyancsak oly formán, hogy az illető hivatalnak vagy vállalat vesztőiségének minden héten a létszámok megfelelő dohányanyagot becsát rendelkezzék.

Van Cegléden 44 dohánykisárus, ez közből 22 zsidó, 22 pedig szombaton adja ki a dohányanyagot, mindegyik a saját körzetében lakóknak, akik azelőtt is az ő dohányárusok voltak verő. Mindegyik udja, hogy a saját dohányárusánál képe bejutni, azért nem is próbálkozik egy más dohányárusnál vesztő, mindegyik tudja, hogy megkapja azon dohányárut, ami neki jár, elkerülve nem tolakodik és nem ácsorog az utcán.

Kisobb városokban, ahol a dohányárus vesztőiségét ismeri, ily módon mindenütt meg lehetne szüntetni az ácsorgást.

Nagyváradon sincs két helyen ácsorgás: Láncházban Ignác nyugtósodója előtt, aki a neki kiadott dohányárut 10 százalékat megfelelően és pontosan elosztja, Kiss Dávid és Társa cég pedig vesztőiségén kívül a fenmaradt mennyiséget tolakodás nélkül 1-2 óra alatt eljuttatja a közönséghez.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Julliskánál
 lehet beszerezni
 Rákóczi-ut(Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
 : : Telefonszám 827. : :

Tanfolyam hivatásos ápolónők részére.

A Vörös Kereszt egyik Nagyvárad városi választmánya hivatásos ápolónők képző tanfolyama január 1-én nyitja meg. Azon tanfolyamra oly nők vételnek fel, akik a betegápolást hivatásukulak csapják gyakorolni és erre testileg és szellemileg alkalmasak.

A felvétel iránti kérvények a folyamódó lakásának pontos megjelölésével december 20-ig dr. Fráter Imre kórházai igazgató főorvos ügyvezető alelnökéhez címszándék és ahér személyesen nyújtandók át, akár postán küldendők be.

A kérvényhez csatolni kell: anyakönyvi kivonatot, melyből kiviláglik, hogy a folyamódó 18. (előtérít már betöltötte, de 40 éves még el nem múlt. Az illetőnek közig. hatóság (előjáróság, rendőrsékapitány) által kiállított bizonyítvány a folyamódó családi és vagyoni viszonyairól, valamint arról is, hogy a folyamódó magyar állampolgár, magyar nyelven tökéletesen beszél olvas és ír és hogy nyereségvágyból eredő büntetés iránt büntetés nem volt, Erkölcsei bizonyítványt, orvosi bizonyítványt a folyamódó szellemi és testi egészségéről állapotáról és arról, hogy a bírósághoz nem került és ha részesült, mikor oltatott be. A végzet tanútanúnyokról szóló bizonyítványt.

Amennyiben a folyamódó netlén köz, vagy megem elhatározását állná az elhatározású bizonyítványa. Ha a folyamódó férjese nő, akkor férjének, ha hiányzik, akkor törvényes képviselőjének írásban adott nyilatkozatát arról, hogy a folyamódó felvételét nem ellenzi a belügyminiszter, ahhoz is, hogy az illető 5 élig tartó szolgálatra kötelezesse magát.

Ha a folyamódónak kisebb gyermekei vannak hivatalosan igazolandó, hogy gyermekeik elnevelése biztosított van. Ezen okirat hitelesnek csak akkor tekinthető, ha azt valamely hatóság az aláírás hitelességét láttaozta.

Bővebb felvilágosítással a kórházban levő Vörös Kereszt irodá szolgái, naponta délután 6-7 óra között.

..HIREK

* **Gróf Széchenyi Miklós — püspöki konferencián.** Ma kezdődik Budapesten a magyarországi latin- és görög szertartású püspöki konferenciája. A püspöki konferenciát megelőzőleg tegnap volt az előkészítő értekezlet, melyen részt vett gróf Széchenyi Miklós nagyváradai lat. szert. püspök is.

* **Nem kaptak talpat a talpalók.** Tegnap érkezett meg a törvényességre és a táblára az állam talpalók, amelyet az igazságügyi kormány küldött az igazságügyi tisztviselőknak és alkalmazottaknak. Volt ötök, mert egyik két, másik négy pár cipőre való talpat is kapott, volt aki egész sávhos jutott. Csak egyről felekedett meg a legfelsőbb hatóság: akik legtöbbet talpalnak, a szolgák alig vagy sehogy sem jutottak talphoz. Elfelakdostak róluk.

* **Kath. Sajtó hölgybizottság Nagyváradon.** Ma délután délután meg Nagyváradon a Kath. Sajtó hölgybizottság, amelynek megalakításával a nagyváradai keresztény arjólakelő nő, hatalmas erőforrásban jut. Az alakuló gyűlést a Kath. Kőr válasszmányi termében délután 6 órakor tartják meg.

* **Az Urilányok Mária kongregációja** ma, szerdán délután 5 órakor rendez, est meg 6 órig magisztráusai gyűlést tart a Szent László meardétházban.

* **A tegnapi vetítőest.** Negy érdeklődés mellett tartotta meg tegnap a Kath. Kőr vetítő estélyét; Bertram Bruno prem. tanár tartott igen érdekes és tanulságos előadást az Ocsánról, vetített képekkel kísérv. A legközelebbi előadás 16-18 óráig lesz, amikor **Vucskits József** 15-16 órai iskolai tanár fog előadást tartani Arany János Toldijáról.

* **A hősök sírja gondozására.** A nagyváradon rom. katolikus elcsúszott hűfokos növekedés a hősök sírjainak gondozására 74 korona 19 fillért előmárványoztak, mely összeg a hó 5-én a „Nepszolgák Lejjá” által küldött esetben rendelkezési helyére küldetett. Az igazgatóság.

* **A biharmegyei főszolgabírók kérvénye a belügyminiszterhez.** A járási főszolgabírók irodái általában 75 százalék, uti általában 50 százalékkal emelkedett a háború alatt, de még így is az előbbi 1400, az utóbbi pedig 2100 koronát tett ki csak önként, amely összegek a mellesleg és általános deáguusz közepette a rendelkezési célra nem elégségesek. A főszolgabíróknak a két általányra rendelkezzen a kell fixitól, ezért most kérvényt intéztek Ugrocsbor belügyminiszterhez, amelyben kérik, hogy az irodai és uti általányok méltányos felmérés érdekében sürgősen intézkedjen. Az összes biharmegyei főszolgabírók aláírásával ellátott kérvényt **Fráter Bernabás** alispán tegnap terjesztette fel a belügyminiszterhez.

* **Felhívás a tisztviselőkhöz.** A Biharmegyei és Nagyváradai közalkalmazottak beszerzési csoportjának elnöksége felhívja az összes, háborús segélyre igényt terítő közalkalmazottakat és nyugdíjasokat, hogy belépési nyilatkozatukat 3 napalatt adják be dr. Bolais György ügyvezető igazgató hivatalos helyiségébe, (Főpca s. 6. utca 10. sz.) mert ellentétben az 1917-1918. évben a beszerzési csoport elöljeiben nem fog részvétel. Ezzelintal közhírré teszik, hogy a csoport nagyobb mennyiségű almat szerzett be, amelyre kg. kánt 2 K (I. oszt.) és 130 K (II. oszt.) ér: fogunk aláruvítani. Azok a legő, akik az almatból vesniksarnok, igényüket a mennyiség megjelölésével a saját hivatalban k. test iven jelentésék be, mert máskülöben figyelembe nem vételnek. A beszerzési csoport elnöksége.

* **A Katona Otthon** javára adkösztek újabbon Boróky Dezsőné 20 korona, Exira 10 korona, Terayef Antalnó könyveket.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
 ékszer és aranyáru készítő műterme
 f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

Esti Wolff-jelentés.

A Tagliamentótól nyugatra és a Dolomitokban.

Budapest, november 6. (Saját tudósítónktól.) Berliaból jelentik: Az esti Wolf-jelentés szerint az angolok reggeli támadása harcokra vezetett Paschendale-nál. Gholuvaltaél az ellenség támadása eredménytelenül és veszteséggel összeomlott. — Keleten nincs ujság.

A Tagliamentón átjutottunk s az ellenség üldözését folytatják.

A sajtóhadiszállásról jelentik este: Hadműveleteink a Tagliamentól nyugatra s a Dolomitokban sikeresen halad előre.

A vármegyei közigazgatási bizottság ülése. Biharvármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága ma délután fél 10 órakor tartja a havi rendes ülését Malatinszky Lajos főispán elnöksége alatt. Az ülés tárgysorozata a rendes folyó megyei ügyek szerepelnek.

Botrány a budapesti tőzsdén.

Budapestről jelentik: A tőzsdéi reform a mai zárlatnál óriási botrányt idézett elő. A tőzsdetanács titkára a tesztelés nehézsége miatt a tőzsdéi zárlatot fél 2 ig meghosszabbította. Erre a közönség behatolt a létesítmények helyiségébe, lötyöl, ordított, dobolt, és a tőzsdetanácsot, míg végre a tanács déli egy órakor lezárta az üzletet. Erre a tumultus megsejt, a sajtó letelepedett s minden a rendi kerékvágásba tért.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Független, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmezőfestő, vegytisztító és gőzmosógyárban Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—39.

1—2 Ágyas szobák a Zöldfa-épületben kiadó. Btákozhatni ugyanott.

Most az ideje a szőrmék festésnek, csipkefüggönyök tisztításának, ruha utáni festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászruhák elsőrendű kivitelben festésnek Haltenberger Vilmos kelmezőfestő s vegytisztító gyárában Nagyváradon.

A Nagyváradi Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a hatodik magyar hadikölcsön kötvényeit az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy a VI k. 6% os hadikölcsön végleges címle eit az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

A Lenzámitó és Jelzálogbank Részvénytársaság (Bemér tér 1) közli, hogy a hatodik hadikölcsön végleges kötvényei megérkeztek és iktázati pénztáránál a hivatalos órák alatt, a kiadott pénztári elismervények ellenében átvehetők.

Botheiység kiadó 1918. május hó 1 től a Kosuth-utca 2. számú házban.

Bognár-kerekgyártó felvétetik az esztári gazdaságba. Ajánlatok Ines Lipót Nagyvárad címre küldendők.

Bákk mákkott minden mennyiségben vásárolunk. Moskovi's Mór és fia R-t. Kolesvári-utca 62.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda: Pacsirtaszó.
Csütörtök: Pacsirtaszó.
Péntek: Tündérlaki lányok.
Szombat délután: Egy asszony lju története.

PACSIRTASZÓ.

Hét évvel ezelőtt nyújtotta be a Pacsirtaszó: Mórós Zsigmond a Nemzeti Színházhoz előadásra. Az akkori igazgató jobbnak látta elő nem adni — és igaz volt. Ha hét év előtt gyenge volt a darab, ma még inkább az.

Veleképpen a három felvonás alatt nem történik semmi, csak egy háromszékes beszélgetés mondának el. A szegény Ózsa gazdag emberhez megy férjhez, aztán találkozik a régi kedvesével, a Miska gyerekkel s otthagya a férjét és hosszámégy egy harmadikhoz, a községi bírósághoz, aki csépeket mond neki a pacsirtáról. Nem tudni, miért ment hozzá a gazdag emberhez, ha olyan ideális érzéssel van tele, mint a szerető lefosti, nem tudni, miért hagyja ott az urát, atízes való hősiesség érzéssel pedig olyan szépen elmagyarázza és ha már otthagya az öreg embert a nagy hársy dachá, akkor éppen meglepetés, mitől boldogul bele éppen a feleség és szeretés nem fiatal bírósá? Épp ilyen lehetetlen alak a bírósá.

Fellengő szavakkal beszél, mint a magyar paraszt — józanul — csak, egy bihe utatlanul máj és ismétlenül szívtelen essélt ábrándítja ki a megyesekét az urából, az esemény régi kedvesét, Miskát a bírósá hol becsukja a kőtoros bol kőressét, hol el keldi, hol előhívja a végén mégis a bírósá vizit el a megyesekét. Gratulálunk a szerencsésnek, csak a magyar paraszt adós a szerető: miért? A nagy meglepetés azonban nem marad magában: a Miska gyereket ugyancsak essébe jut, hogy sem is az Ózsa szeretői s, hanem annak a húgát, a Manci kőt. Ezen azonban nem érünk rá csúfolkosni, mert a függöny legördül. A lehetetlen mese véget ér: egy lehetetlen befejezéssel.

Az egész népszínmű csak igéret Mórós későbbi fejlődéséből, de nem a népszínmű vagy általában a dráma terén. Néhol magyaros zamat éreik a párbeszédében: az a darab egyetlen előnye. Kér, hogy ezt az előnyt nem lehet sajnálattal elvesztünk: Mórós a népielét ócskósított a póriassal. A fene, frászteriks, nyavalya csak úgy röpkecsék, nem csakoly épülésére a karzatnak és az afféle népies zamatok iránt szívtésa érdekes bírósá új példányokunk.

A előadás „kibontás” a darabból a mit csak még lehetett tenni a siker érdekében. Mórós nem fest jellemeket, csak dialógokat belmozdított. Ezt a dialógokat kellett úgy a hogy kifésdül és elfogadhatóvá tenni. A megnye sikerült, a szereplők érdeme. Polgár Miska a megyeske szerepében elragadóan kedves volt. Tudott érzelmes lenni, több érzést vitt szerepébe,

mint Mórós maga képviselhetne volna, de a hol pörögni kellett a nyulvessékésk, ott sem maradt el. Tóth Elek öreg gazdája megkapott. Hét öreg embert is illes jól és igazán tud Tóth megjárásai? Madas Piata a Miska gyereket játszotta, nagyszorosan eltalálva a hatyke legény beszédjét és modorait. Általában minden valamire való szerep a legjobb kezében volt: Bihar Sándor, Bihar Áron, Gaudi Aranka, Pogány Janka, Pappné, Váradi, Stoll Szabó, Iváncsi egy-egy tipikus játszókat mag, csakhog? Mórós darabjának sikere legyen Váradi Adárd, a jeles karmester még két assóp dalát is belefűste mentő kísérettül: hűbe. Mórós Zsigmond ma sem drámaíró — bizony hét évvel ezelőtt még kevésbé volt az és nem tett neki szolgálót, a ki a fiatalkori kísérletet a feladéssal kíséte. A pacsirtaszó csak visszaktívankozik oda, a hová való: a feladéssal. —r.

UKRÁIN mezőszínház Szerdán Uj műsor. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLO mezőszínház Szerdán Raszkoinkov dráma 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

Igazságszolgáltatás.

A fiatalok új bírósága. A fiatalok nagyváradi bíróságától a munka annyira felszaporodott, hogy az eddigi kiadó szűkösséget tovább fenntartani nem lehet. A bírósá főnöke munkával nem győzi az ügyeket, annyira megdöbbentek s az a legrosszabbabb háborús tünet, a közéleti ügyek az a büntetői parancsmegkötés. Egy egész ember kell oda, olyan, mint Hermann Adárd bírósá volt, aki ez a munka tett tökre mert ideálisan fogta fel a végzetes teadit. Az igazságszolgáltatás figyelemét is magára vonta az a körülmény, hogy a fiatalok bíróságánál a büntetés száma az ideig háromszézzel emelkedett (a tegnap rászámolt 7 fiatalok: adtak át a bíróságnak) a ezért Tátray Kálmán törvényszéki bírósá rendelt ki a bírósághoz. Tátray a vadonat elnöke volt s a tisztában pártatlan és pártatlan igazságszolgáltatás volt nyereséte. Uj állását november végén foglalta el a azik ismerik energikus, kemény, félre nem vészhető gondolkodását, gyors ítélőképességét, kiváló jogi kvalifikációt, a fiatalok ügyek intézését bízalommal látjuk kezében, mert a fontos ügyekre ráteremt.

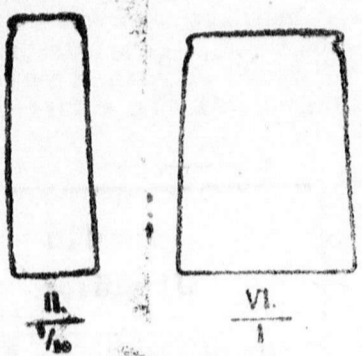
Betűszedő tanulóknak fiu és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

VIGADO
mozgó-
színház

Szerdán
Szenzációs új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor
hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTEK

HETI ARJEGYZÉK

Befőttes. Uborhásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények
Irszállított olcsó árakban.

- Porcellán mozsár, ütővel . . . 8.-
- Mély és lapos tányér finom porcellán . . . 70.-
- Ésemegés kis . . . 40.-
- Tésztástál 6 személyre . . . 8.-
- Sáltástál 6 személyre . . . 8.-
- Főzelékstál 6 személyre . . . 8.-
- Salátástál 6 személyre . . . 8.-
- Levesfazék 6 személyre . . . 4.-
- Mártásos csésze 6 szem. . . 1.-
- Sótartó fogvájós 6 szem. . . 1.20
- Vizes kancsó 6 személyre . . . 8.-
- Vizeskészlet színes finom festéssel . . . 4.-
- Borokészlet színes . . . 4.-
- Söröskészlet színes . . . 4.-
- Liköröskészlet színes . . . 4.-
- Befőtteskészlet kristály fehér . . . 4.-
- Majolika cukortartó diszes . . . 4.-
- Majolika vizeskancsó színes . . . 4.-
- Feketés gyermek készlet . . . 8.-
- Kávés gyermek készlet . . . 8.-
- Majolika átvány színes . . . 6.-
- Teáskészlet színes aranyozással . . . 10.-
- Kávékészlet színes aranyozással . . . 10.-
- Feketés készlet színes aranyozással . . . 12.-
- Mosdókészlet színes roccoco . . . 12.-
- Majolika fali sótartó színes . . . 8.-
- Majolika fűszertartó nagy . . . 3.-
- Majolika fűszertartó kicsi . . . 1.-
- Porcellán fehér teáskanna . . . 2.-
- Porcellán fehér kávéskanna . . . 2.-
- Porcellán fehér teáscsésze . . . 80.-
- Porcellán fehér kávécsésze . . . 80.-
- Porcellán fehér gyümölcstányér . . . 80.-
- Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . . 50.-

Konyha berendezési főzőedények. Evészközök. Lámpaárak. Tükrök. Képeretkezés. Ablak üvegezés. Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Fővárosi hivatal: Dr. KUCSAR ALADÁR
Felsővárosi hivatal: Dr. PAPP KÁROLY

K. u. k. Militár Vorpflugs Magazin
Nagyvárad.

9276. szám.

Hirdetmény.

A temesvári cs. és kir. Hadbiztosság több száz waggon rakomány tengeriszár aprításának, szárításának, préselésének és őrlésének munkálatait óhajtja ajánlat útján sürgősen biztosítani.

Felhivatnak tehát mindazon nagyobb földbirtokosok, malom és szárító tulajdonosok, hogy az ezen munkálatokra vonatkozó árajánlataikat a nagyvárad cs. és kir. katonai élelmezési raktár kezelő bizottságához haladéktalanul nyújtsák be. Az ajánlatban feltétlenül megjelölendő az esetleges napi vagy átlagos heti teljesítő képesség.

Az ajánlatok az egyes munkálatokra külön-külön is megtehetőek. Egy kisebbszerű aprított, szárított esetleg felőrölt tengeriszár minta az ajánlatához mellékelendő volna.

Cs. és kir. Katonai
Élelmezési Raktár

IZSÁK LIDIA
Elsőrendű
Közszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szépliget-színház művésznőinek egyedül fűszerátlója. Tiszteletokat és átalakításokat vállalunk. Fizetők mentés után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkőpu-utca 4. és 6. számú, a Szent-János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vizvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.
Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadottnak.

Vas és rézagyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-egybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon szám: 558

Beraktározás!

Áruk, tárgyak, termények stb. rövidebb-hosszabb idejű beraktározására megfelelő helyiségek, ezekhez kiűl boros és száraz pincék, istállók, kocsi-szennelállások rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tiszta és betérés ellen biztosítjuk. Kizárólag felvi ágosítással szolgálunk.

Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passzage, 24. számú lépcső.
!! Telefon 14-00. !!

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére
maláta
kapható
métermázsanként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-l.-nál
Kolozsvári-utca 62.